



Resistens
mot **antibiotika**
– hur kan vi möta **hotet?**

Världen börjar så smått hämta andan efter drygt ett och ett halvt år i coronaläge. Men vad som brukar kallas den tysta pandemin växer med oförminskad styrka: Antibiotikaresistens, det vill säga att bakterier utvecklar resistens mot dagens antibiotika som därför blir verkningslösa. Redan i nuläget skördar antimikrobiell resistens 700.000 människoliv om året globalt på grund av icke-behandlingsbara infektioner. Till 2050 kommer siffran att ha ökat till tio miljoner.

Antibiotika är inte bara ett måste för att behandla infektioner vid sårskador och sjukdomar. Det är fundamentet för vår moderna hälso- och sjukvård – utan antibiotika kan vi exempelvis inte behandla cancer, vårda för tidigt födda eller utföra ens den enklaste rutinkirurgi. En ny global hälsokris väntar om ingenting görs.

Därför lanserade Lif i slutet av december en handlingsplan mot antibiotikaresistens som beskriver det heläckande arbete som krävs för att bromsa resistensutvecklingen och föreslår lösningar. Lifs sakkunnige Bengt Mattson säger att problemet måste angripas från många olika håll.

– Det kräver ett spektrum av insatser, från hygien och sanitet, prevention, ansvarsfull tillverkning och användning där hela samhället måste dra sitt strå till stacken. Vi beskriver den helheten men fokuserar specifikt på två saker: Vad just läkemedelsbranschen kan göra och hur Sverige kan växla upp. Det ligger rätt i tiden. 2023 tar Sverige över ordförandeskapet i EU, en position vi måste utnyttja för att vända utvecklingen.

När det gäller framgångsrikt bekämpande av antimikrobiell resistens är Sverige ett föregångsland som kan visa vägen. I dag är resistensläget gott i jämförelse med resten av världen tack vare envetet arbete, bland annat i STRAMA-nätverket, och att Sveriges regering sett frågan som högprioriterad. Men antibiotikaresistenta bakte-

rier sprids fritt över statsgränserna och är ett globalt problem som måste lösas genom internationellt samarbete. Där både kan och bör Sverige vara tongivande.

– Vi visar redan internationellt ledarskap. Lena Hallengren blev till exempel nyligen vice ordförande i FN-gruppen The One Health Global Leaders Group on Antimicrobial Resistance. Nu har vi ordförandeskapet i EU som ytterligare en plattform, en chans som Sverige måste ta för att sätta frågan om antimikrobiell resistens högt på dagordningen i Europa, säger Bengt Mattson.

– Lif vill också att Sverige ska sättas på kartan; en fråga läkemedelsbranschen framförallt kommer att driva är att vårt land ska bli en global testbädd för bättre betalningsmodeller för antibiotika och andra initiativ som säkrar tillgängligheten till de antibiotika vi redan har och ger incitament för att utveckla nya.

Behovet av nya antibiotika är stort men paradoxalt nog är det olönsamt för läkemedelsföretagen att utveckla läkemedlen, i värsta fall en ren förlustaffär. Detta eftersom antibiotikan måste användas så sparsamt som möjligt för att minska risken för ny resistens. Amy Havenäng, trainee på Lif med antimikrobiell resistens som specialitet, säger att dagens affärsmodell innebär att företagen inte får några intäkter trots att produkternas samhällsvärde är monumentalt.

– Sjukvården behöver en kontinuerlig tillströmning av nya antibiotika. De som finns kommer att bli verkningslösa i takt med att bakterier blir resistent. Resistensen är oundviklig men vi kan trycka ned den så att den blir hanterbar och inte slår ut hela samhället. Där kan läkemedelsbranschen verkligen bidra genom att utveckla nya antibiotika.

Sveriges arbete med nya ersättningsmodeller har redan rönt internationell uppmärksamhet.

Just nu pilottestar Folkhälsomyndigheten en modell där företag får betalt för att garantera tillhandahållande av medicinskt kritiska antibiotika i Sverige när behovet uppstår. Resten av EU följer utvecklingen med intresse.

– Lif har en rad förslag på hur vi kan stimulera marknaden för nya antibiotika. I kombination med andra åtgärder har vi möjlighet att få hotet på grund av antimikrobiell resistens under kontroll, säger Amy Havenäng.

Lifs handlingsplan mot antibiotikaresistens är ute på remiss hos alla relevanta aktörer. Den kommer att färdigställas och presenteras under januari.

ANNA HOLMSTRÖM
Kommunikatör, Lif

